

ספרות עברית וכללית

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
- פרק ראשון: שירה (שירים מן המחצית השנייה של המאה ה-20 — (25×1)) — 25 נקודות
בנושא "החברה הישראלית — בין שבר לאיחוי"
- פרק שני: דרמה — (40×1) — 40 נקודות
- פרק שלישי: ספרי קריאה — (35×1) — 35 נקודות
- סה"כ — 100 נקודות
- שלושת הפרקים בבחינה הם **חובה**.
- ענה על שאלה אחת בכל אחד מן הפרקים.
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: רשימת יצירות.
- ד. הוראות מיוחדות:
- (1) רשום בראש כל תשובה את מספר הפרק ואת מספר השאלה שבחרת להשיב עליה.
 - (2) אין להדגים באמצעות אותה יצירה בתשובות שונות.
 - (3) שים לב לכתב, לכתוב, לפיסוק ולכללי הדקדוק.
 - (4) לנבחנים אינטרניים: **חובה** לצרף למחברת הבחינה את רשימת היצירות שנלמדו. לנבחנים אקסטרניים ונבחני משנה: תימסר רשימת יצירות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון — שירה

שירים מן המחצית השנייה של המאה ה-20 בנושא "החברה הישראלית — בין שבר לאיחוי"

(25 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 1-4.

1. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

על שתיקתם של התימנים / אהרן אלמוג

אֶל בֵּית סָבִי בָּאוּ תִימָנִים מִמְּחֻנָּה יוֹסֵף
יָשְׁבוּ וְשָׁתְּקוּ
כְּשֶׁאֶחָד שָׁר הַשְּׁנִי חֶכֶה
כִּי גִדְּלָתִי בֵּין נְהֻמָּה
לְשִׁתִּיקָה
עֲכָשׁוּ הַתְּקִינוּ לְאָבִי טֶלְפֹּן וְהוּא יוֹשֵׁב
וּמְחַכֶּה לְצִלְצוֹל
שְׁמוֹנִים שָׁנָה שָׁתַק שְׁתָּקוּ אֲבוֹתָיו
עֲכָשׁוּ הוּא רוֹצֶה שִׁיקְשִׁיבוּ לְדַבָּרִיו

הסבר והדגם את המשמעויות השונות של מוטיב השתיקה, כפי שהן באות לידי ביטוי בשיר.

2. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

מתחת לפני האדמה / אלי אליהו

ומה לעשות שאצלי
הנתוח הצליח ובגדד
מתה. ולא נותרה
אלא המוסיקה שהיה אבי
שומע בתחנות הבושה,
כשהמתין בחניון התת־קרקעי,
לקחת אותי אל צבא העם
בדרכו לעבודה.

ולא אשכח לעולם
את עצב ידו המוששת
אחר העברית, להחליף מהר,
לפני שיוצאים ועולים
מעל פני האדמה.

הסבר והדגם את תרומתן של "תחנות הבושה" לבניית משמעות השיר.

3. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

וְהַגִּירַת הַזֶּה / יהודה עמיחי

וְהַגִּירַת הַזֶּה לֹא נִרְגָּעָה בִּי.
 דָּמִי מִמְּשִׁיךְ עֲדִין לְשִׁקְשִׁק בְּדַפְנוֹתֵי
 גַּם אַחֵר שֶׁכָּבֵר הֵנַח הַכְּלִי עַל מְקוֹמוֹ.
 וְהַגִּירַת הַזֶּה לֹא נִרְגָּעָה בִּי.
 5 רֵיחוֹת זְמַן רַב עַל אֲבָנִים.
 הָאֲדָמָה שׁוֹכַחַת צַעֲדֵי דוֹרָכִים בָּהּ.
 גּוֹרֵל נוֹרָא. קִטְעֵי שִׁיחָה אַחֵר חֲצוֹת.
 הַשֹּׁג וְנִסְיָגָה. לִילָה מְזִכִּיר וְיוֹם מְשַׁכֵּחַ.
 עֵינַי שֶׁהִסְתַּכְּלוּ זְמַן רַב לְתוֹךְ מִדְּבַר גָּדוֹל
 10 וְנִרְגָּעוּ מְעַט. אִשָּׁה אַחַת. כָּלְלִי מְשֻׁחָק
 שֶׁלֹּא הִסְבִּירוּ לִי הַיֵּטֵב. חֲקִי כָּאֵב וְכֶבֶד.
 עוֹד עֹכְשׁוֹ לְבִי, בְּקִשִּׁי יִשְׁתַּכֵּר
 בְּלֶחֶם אֲהַבְתּוּ הַיּוֹמִיּוֹמִית. הַזֶּה בְּמוֹ הַגִּירָתָם.
 עַל אֵם הַדֶּרֶךְ, בָּהּ אֲנִי תָמִיד יְתוֹם בְּלִי אֵם,
 15 צֶעִיר מְדִי בְּשִׁבְלִי לְמוֹת, זָקֵן מְדִי לְמִשְׁחָקִים.
 וְעִיפוֹת חוֹצֵב וְרִיקְנוֹת הַמְּחַצֶּבֶה בְּגוֹף אֶחָד.
 אֲרִכָּאוֹלוֹגִיָּה שֶׁל עֵתִיד, בְּתֵי נָכוֹת
 שֶׁל מָה שֶׁלֹּא הָיָה. וְהַגִּירַת הַזֶּה
 לֹא נִרְגָּעָה בִּי, וַיַּעֲמִים מָרִים לְמִדָּתִי
 20 שְׁפוֹת מְרוֹת לְמַעַן שְׁתִּיקָתִי
 בֵּין הַבְּתִים, אֲשֶׁר דּוֹמִים לְאַנִּיּוֹת תָּמִיד.
 וְכָבֵר עוֹרְקִי וְגַם גִּידִי כְּסִבָּה
 שֶׁל חֲבָלִים שֶׁלֹּא אֶתִּיר. וְאַחֲרֵכָּה
 מוֹתִי וְסוֹף לְהַגִּירַת הַזֶּה.

המשפט "וְהַגִּירַת הַזֶּה לֹא נִרְגָּעָה בִּי" חוזר בשיר שלוש פעמים.

הסבר את התרומה של חזרה זו לבניית משמעות השיר.

4. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

ספור על הסבתא / אריה סיון

אתה רוצה לדעת מה היה פה פעם במקום הזה
לפני הכביש והבתים ואילנות הסרק?
חול היה פה פעם במקום הזה, חול בתולי
וסבתך היתה הולכת פה מתחת לשקמה
וצפרים היו תוקעות מקוריהן בפרי הלא מוגן
ומציצות מעל ראשה את ציצי המלחמה הנוראה מכל –
המלחמה על שטח המחיה.
וסבתך, עלמה תמה, חשבה לפי תמה
כי אלו הן סימפוניות מפלאות
לקבוד השחר הבוקע מחדש,
אולי אפילו לקבודה.
וזה הביא אותה להתישב פה, במקום הזה –
ואת השאר אתה יודע, בודאי.

בשיר זה ציצי הציפורים מסמלים את מורכבות ההתיישבות בארץ.

הסבר והדגם קביעה זו.

פרק שני – דרמה (40 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 5-8.

טרגדיות של סופוקלס: "אנטיגונה", "אדיפוס המלך", "טרגדיות של שקספיר: "המלט", "המלך ליר".

"מקבת", "אותלו", "רומיאו ויוליה"

5. ענה על שני הסעיפים א-ב.

א. על פי הפילוסוף אריסטו, גיבור הטרגדיה אינו צדיק גמור וגם אינו רשע מוחלט.

הסבר והדגם קביעה זו על פי דמות הגיבור (או הגיבורה) בטרגדיה שלמדת. (30 נקודות)

ב. מהו יחסך כלפי הגיבור בטרגדיה שלמדת? נמק את דבריך, ובסס אותם על ההתנהגות של הגיבור (או הגיבורה)

בטרגדיה זו. (10 נקודות)

6. בטרגדיות רבות פעולותיו של הגיבור הטרגי מעידות על תפיסה מוטעית של המציאות.

הסבר והדגם קביעה זו על פי הטרגדיה שלמדת.

מחזה מודרני (מן המאה ה-19 או מן המאה ה-20)

7. האם לדעתך הדמות המרכזית במחזה המודרני שלמדת היא דמות חזקת אופי ו/או חלשת אופי?

הסבר והדגם את דבריך.

8. תאר נקודת מפנה (או נקודות מפנה) בעלילת המחזה המודרני שלמדת, והסבר מדוע זו נקודת מפנה (או אלה נקודות

מפנה).

פרק שלישי – ספרי קריאה (35 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 9-11.

9. הכלב היהודי / אשר קרביץ

ענה על שני הסעיפים א-ב.

א. כיצד דמויות של גרמנים מצטיירות מנקודת המבט של הכלב היהודי? הסבר והדגם את דברך על פי שתי דמויות

של גרמנים ברומאן. (25 נקודות)

ב. האם אופיין של דמויות אלה הפתיע אותך? הסבר והדגם את דברך. (10 נקודות)

10. סמטת השקדיות בעומריג'אן / דורית רביניאן

הסבר והדגם כיצד שתיים מן הנשים ברומאן מתמודדות עם החברה הפטריארכלית (חברה שבה הגברים שולטים)

שאליה הן שייכות.

11. חיי פיי / יאן מרטל, רודף העפיפונים / חאלד חוסייני, משחקי הרעב / סוזן מארי קולינס,

נער החידות ממומביי / ויקאס סווארופ

הצג את המציאות המתוארת בספר הקריאה שלמדת, והסבר מה עורר בך עניין במציאות זו.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך